

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP OG HUMANIORA

BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: Barnehagelærer deltid
BBLBAC

Høst 2021

Åpen

Forfatter: Hilde-Gunn Lande

Hilde-Gunn Lande

.....
signatur forfatter

Kandidatnummer: 3216

Veileder: Kristin Grøsvik

Fagansvarlig: Sara Esmaeli

Tittel:

Støy og livsmestring I barnehagen.

Hvordan oppleves barnehagelærerens rolle i forhold til støy og livsmestring?

Engelsk tittel: Noise and life skills in kindergarten

Emneord:

støy,
støymestring
livsmestring
bærekraft

Side tall: 38

+ Vedlegg/annet:

Stavanger, 04.01.2022

.....
dato/år

Sammendrag

Denne bacheloroppgaven handler om hvordan barnehagelærere opplever sin rolle i forhold til støy og livsmestring. Denne problemstillingen har jeg belyst gjennom kvalitative intervju med tre barnehagelærerstudenter som i tillegg til studiet jobber som pedagogiske ledere. Empirien fra intervjuene har jeg drøftet opp mot eksisterende teori om støy, støymestring, livsmestring og bærekraft. Funnene viser at støy er en reell utfordring i barnehagehverdagen, og at informantene har erfart støyrelaterte plager blant både voksne og barn. Mine informanternes valg av støymestring avviker noe fra det eksisterende faglitteratur beskriver, men min konklusjon er at barnehagelærere praktiserer støymestring som livsmestring, og at de videreformidler sine mestringsstrategier i form av dannelse til barna. Barnehagelærernes rolle i forhold til støy og livsmestring er utfordrende hvis de ikke har gode fysiske og organisatoriske rammer i hverdagen.

Forord

Takk til min oppmuntrende og jordnære veileder, mine fire tålmodige og forståelsesfulle barn, min rause og gode kjæreste, min fastlege som har tatt helsa mi på alvor, mine medstudenter som har heiet på meg, og mine velvillige informanter. Denne oppgaven hadde ikke vært mulig uten støtte og raushet fra menneskene rundt meg. Takk.

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG	2
FORORD	3
INNHOLDSFORTEGNELSE.....	4
INNLEDNING	5
GJENNOMGANG AV TEORI	6
HVA ER STØY?	6
GRENSEVERDIER FOR STØY.....	6
STØYOPPLEVELSEN ER INDIVIDUELL.....	6
BARN OG STØY	6
IKKE-AUDIOLOGISKE HELSEPÅVIRKNINGER AV STØY	7
STØYNIVÅET I BARNEHAGER	8
STØYPLAGER OG STØYSKADER I BARNEHAGER.....	8
STØYMESTRING I BARNEHAGER	9
MASKERING AV LYDER I SAMTALER, TALEINTERFERENS	10
LOMBARDEFFEKT OG DESIBELSKALA	11
BÆREKRAFTIG UTVIKLING.....	11
FNs TRE DIMENSJONER INNEN BÆREKRAFTIG UTVIKLING	11
BÆREKRAFTMÅL 3: GOD HELSE OG LIVSKVALITET.....	11
BÆREKRAFT I BARNEHAGEN.....	12
LIVSMESTRING OG HELSE I BARNEHAGEN.....	12
METODE	13
FEILKILDER	13
FORSKNINGSETIKK OG PERSONVERN	14
RELIABILITET	15
VALIDITET	15
INTERVJUGUIDEN.....	16
INFORMANTENE	17
HVORDAN JEG HAR JOBBET MED INTERVJUENE.....	18
RESULTAT AV EMPIRI	20
I HVILKEN GRAD OPPLEVES STØY SOM EN UTFORDRING I BARNEHAGEN?.....	20
HVEM PLAGES AV STØY, OG HVILKE PLAGER OPPLEVES?.....	21
HVORDAN MESTRER INFORMANTENE STØYBELASTNINGEN?.....	22
DISKUSJON/ DRØFTING	25
GRUNN TIL Å KJENNE PÅ UTFORDRING MED STØY I BARNEHAGEHVERDAGEN.....	25
STØYPLAGER OG STØYSKADER	26
STØYMESTRING I BARNEHAGEHVERDAGEN	27
STØYMESTRING, LIVSMESTRING OG BÆREKRAFT	29
KONKLUSJON	30
LITTERATURLISTE	31
VEDLEGG	34
VEDLEGG 1	34
VEDLEGG 2	37

Innledning

For nesten to år siden poengterte en av våre lærere på barnehagelærerstudiet viktigheten av at det ble skrevet mer om støy i barnehagen, slik at utfordringene rundt støy og mulighetene for mestring av støy kunne bli enda bedre belyst. De siste årene har temaet støy i barnehagen vært oppe i media med store oppslag flere ganger. Den ene nyhetskanalen hevdet at støynivået i barnehager var å sammenligne med lydnivået på en rockekonsert, mens en annen slo i bordet med en ekspert som sa at barnehageansatte ikke var mer hørselsskadet enn gjennomsnittsbefolkningen, og at støynivået i barnehager dermed ikke var noe problem.

Som mangeårig ansatt i barnehage har jeg, sammen med både kollegaer og medstudenter, erfart støynivået, undret meg over det og spurt meg selv; er det bare sånn det er?

Overreagerer vi de gangene vi føler oss stresset og slitne på jobb, eller har vi en god grunn til å føle som vi gjør? Disse tankene har resultert i problemstillingen

Hvordan oppleves barnehagelærerens rolle i forhold til støy og livsmestring?

I arbeidet med denne oppgaven har jeg fulgt opp problemstillingen med følgende delspørsmål:

1. I hvilken grad oppleves støy som en utfordring i hverdagen?
2. Hvem plages av støy, og hvilke plager oppleves?
3. Hva blir gjort/ hva kan gjøres for å redusere forekomsten av støyplager?

Jeg har valgt å konsentrere meg om profesjonen barnehagelærer i min studie, da det er dette jeg utdanner meg til å bli. Profesjonen er også faglig relevant når jeg nå ønsker å undersøke støy og livsmestring i barnehagen.

I oppgaven vil jeg først presentere relevant teori. Deretter vil jeg gjøre rede for metoden jeg har brukt i undersøkelsen min, før jeg presenterer funnene mine i empiri. Jeg vil så drøfte funnene jeg har gjort opp mot teorien jeg har presentert, før jeg avslutter med en konklusjon.

Gjennomgang av teori

Her vil jeg presentere teori som jeg mener er aktuell for å belyse problemstillingen

Hvordan oppleves barnehagelærerens rolle i forhold til støy og livsmestring?

Hva er støy?

Støy defineres som uønsket lyd (Arbeidstilsynet, u.d.). Arbeidstilsynet deler støy opp i to hovedgrupper; Irriterende støy, og skadelig støy. Irriterende støy kan for eksempel være bakgrunnsstøy, støy fra ventilasjonsanlegg, pc eller andre kontormaskiner. Skadelig støy, forstått som støy som kan skade hørselen, kan være vedvarende støy over 80 dB, eller kraftige impulslyder over 130 dB (Arbeidstilsynet, u.d.). I tillegg til å definere støy som uønsket lyd, sier Regjeringen på sine nettsider at støy er regnet som forurensning. Støy er i Norge den type forurensning som berører flest mennesker (Regjeringa, 2021).

Grenseverdier for støy

Barnehager er av Arbeidstilsynet plassert i Støygruppe II (Arbeidstilsynet, 2021, §2-1). Støygruppe II innebærer at grensa for tillatt lydnivå er 70 dB. Det blir regnet ut fra normert ekvivalentnivå, som betyr en middelværdi av det lydnivå en person blir utsatt for i løpet av en time, målt i desibel, dB (Arbeidstilsynet, u.d.). Dersom det blir målt støyverdier over 70 dB, skal det gjøres støyreducerende tiltak (Arbeidstilsynet, 2021, §2-1).

Støyopplevelsen er individuell

Helsedirektoratet påpeker i sin *Veileder til lov og forskrift til Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m. v. §21* (Helsedirektoratet, 2014) at opplevelsen av støybelastning er individuell, det handler om subjektive, personlige forhold.

Barn og støy

Barn har en mer sensitiv hørsel enn voksne. De kan høre mer høyfrekvente toner, noe som kan bidra til at lyd og støy kan oppfattes som høyere og i noen tilfeller mer skremmende for barn enn for voksne. Når barn utsettes for støy, har dette den samme konsekvens for barnas helse som for voksnes helse. I tillegg kan små barn være ute av stand til å beskytte seg mot støy og høye lyder, mens eldre barn gjerne ikke tenker på å beskytte seg før de eventuelt kjenner fysisk smerte (Norsk forening mot støy, u.d.). I rapporten *Burden of disease from environmental noise* (World Health Organization, 2011, s. 104), kan vi lese at

WHO klassifiserer barn som en sårbar gruppe når det kommer til støy og støybelastning. Det finnes forskning som viser voksnes respons på støy, og delforfatterne i rapporten, Staffan Hygge og Rokho Kim, ser ingen grunn til å tro at barn responderer mindre enn voksne på støy (World Health Organization, 2011, s. 49). Rapporten konkluderer med at det er gjort lite forskning på hvordan barns kognitive evner påvirkes av støy, men at det finnes tre studier som er pålitelige og relevante å se på i denne sammenheng (World Health Organization, 2011, s. 46). Funnene i disse studiene viser en klar negativ effekt på barns kognitive evner når barna utsettes for kronisk støybelastning (World Health Organization, 2011, s. 52).

Ikke-audiologiske helsepåvirkninger av støy

I artikkelen *Ikke-audiologiske helseeffekter av støy* forklarer Aasvang og Krog på en forståelig måte hvordan støy påvirker kroppen vår, når øret gjør det øret er skapt for; å fange opp og registrere lyd (Aasvang & Krog, 2014, s. 168). Lydvibrasjoner som blir sendt inn til hårcellene i mellomøret, blir her omdannet til nerveimpulser. Disse blir så videre til hjernebarkens senter for bevisst lydoppfattelse. Nerveimpulsene blir også sendt til retikulærsubstansen, som sitter i hjernestammen. Retikulærsubstansen kontrollerer produksjon av hormoner, puls, blodtrykk og åndedrett. Lydimpulsene som sendes hit gjennom nervesystemet kan føre til at nivået av hormonene kortisol, adrenalin og noradrenalin øker. Disse hormonene er vår naturlige alarmberedskap sammen med økt hjertefrekvens og økt blodtrykk, og har til hensikt å få oss til å reagere og fjerne oss fra ubehagelige eller farlige situasjoner. En vedvarende støyplage vil kunne føre til at kroppen går i konstant alarmberedskap over lengre tid, noe som igjen kan føre til sykdom (Aasvang & Krog, 2014, s. 168).

Kortisol, adrenalin og noradrenalin gir stressreaksjon i kroppen, noe som er helt naturlig. Vedvarende stress kan være utløsende for underliggende sykdom og plager hos personer som er genetisk disponert for dette, eller som har vært utsatt for påkjenninger fra miljøet. Eksempler på helsetilstander som kan utløses av stress og støyrelatert stress, er hjerteinfarkt og andre typer hjerte- og karsykdommer, magesår og høyt blodtrykk, hypertensjon (Aasvang & Krog, 2014, s. 169+172). Det er også vist at støy kan tenkes å bidra til forverring av enkelte psykiske lidelser, men her trengs det mer forskning for å forstå hvordan de komplekse mekanismene påvirker hverandre. Hodepine, tretthet,

skulder- og ryggmerter og problemer med fordøyelsen kan også oppstå på grunn av støy (Aasvang & Krog, 2014, s. 171).

Støynivået i barnehager

De mest relevante studier som er gjort av støynivå i norske barnehager, er målingene som Private Barnehagers Landsforbund Bedriftshelsetjeneste gjorde i sine medlemsbarnehager i perioden 2011-2012 (Stabell, 2012), sammen med studien Eldrid Guddal Mathiesen gjorde av kommunale barnehager i Bø kommune i forbindelse med sin masteroppgave *Lydnivå i barnehager* i 2013 (Mathiesen, 2013). Det var Jorunn Simarud Stabell som ledet arbeidet med målingene som ble gjort for Private barnehagers Landsforbund (PBL).

PBL Bedriftshelsetjeneste gjorde sine støymålinger ved at ansatte i 64 av deres medlemsbarnehager bar støydosimetre på kroppen gjennom arbeidsdagen. Målingen viste blant annet at støynivået ligger mellom 70 og 80 dB gjennom halvparten tiden målingene ble foretatt. Målingene ble foretatt mellom kl 0800 og 1600 hver dag (Stabell, 2012, s. 13). I 25,9% av tiden målt støynivået til å være over 80 dB, og i 6,3% av tiden er støynivået over 85 dB (Stabell, 2012, s. 14). 79% av barnehagene hadde peakverdier som målte over 130 dB (Stabell, 2012, s. 12).

Mathiesens støymålinger i Bø kommunes barnehager ble utført på tilsvarende måte som målingene til PBL Bedriftshelsetjeneste; Barnehagens ansatte bar støydosimeter gjennom arbeidsdagen, fra kl 0900-1600 (Mathiesen, 2013, s. 24). Mathiesens målinger viste noe lavere verdier enn PBLs målinger. Det ble i Bø målt verdier over 85 dB i 4% av tiden, mens støynivået lå mellom 70 og 79,5 dB i ca 27% av arbeidstiden (Mathiesen, 2013, s. 29) Peakverdiene i Bø varierte mellom 121,5-135,1 dB, mens PBLs peakverdier varierte mellom 115,1-144,6 dB (Mathiesen, 2013, s. 40)

Stabell kommenterer til PBLs studie at de målte støyverdiene viser store variasjoner mellom ulike barnehager, mellom ulike avdelinger i samme barnehage, og fra dag til dag (Stabell, 2012, s. 12).

Støyplager og støyskader i barnehager

I 2016 ble det gjort en norsk undersøkelse som skulle kartlegge hørselen til barnehageansatte (Lie, Tronbøl, & Vestad, 2016). Tidligere forskning basert på

undersøkelser i Norge, Sverige og Danmark viste at det var påfallende forskjell på hva de barnehageansatte selv rapporterte om nedsatt hørsel relatert til arbeidsplassen, og de hørselsskader som ble avdekket i vitenskapelige helseundersøkelser. Undersøkelsen som Lie, Tronbøl og Vestad gjorde i 2016, viste at barnehageansatte ikke har dårligere hørsel enn resten av befolkningen. Dette på tross av at det ble påvist en god del støy i barnehagene som deltok i undersøkelsen. De konkluderer allikevel med at støynivået i barnehagene bør reduseres, da støy kan gi andre helseplager enn konkrete hørselsskader (Lie, Tronbøl, & Vestad, 2016), såkalt ikke-audiologiske helseeffekter (Aasvang & Krog, 2014, s. 167).

To svenske doktorgradsavhandlinger skrevet av Fredrik Sjödin (Sjödin, 2012) og Sofie Fredriksson (Fredriksson, 2018) viser omfattende forskning på støyrelaterte helseplager. Sjödin har både utført spørreundersøkelser og gjort målinger av kortisolnivå hos sine informanter i flere delstudier. Han oppsummerer at informantene hans oppgir lydmiljøet på arbeidsplassen som den mest belastende miljøfaktoren å forholde seg til, og at det er barna, med sin stemmebruk og aktivitet som er den største kilden til støy (Sjödin, 2012, s. 6). Studien avdekket at forekomsten av tinnitus blant barnehagelærerne lå på 31%. Sammenligner man med gjennomsnittet av den svenske befolkning, ligger denne verdien 15-20% over normal forekomst. Sjödin fant også at pedagogene ofte var lydtrette etter endt arbeidsdag, at de hadde forstyrret nattesøvn og var ekstra søvnige om morgenen. Måling av kortisolnivå og analyser av arbeidsbelastning viste at pedagogene brukte mye energi gjennom arbeidsdagen, mange opplevde mye stress, og Sjödin registrerte flere tilfeller av utbrenthet. Ingen av pedagogene som deltok i studien hadde hørselsskader som krevde behandling (Sjödin, 2012, s. 6).

Støymestring i barnehager

Studiene som Sjödin har gjort i Sverige, viste at støybelastningen pedagogene opplevde hang nøye sammen med antall barn i barnegruppen. Å redusere størrelsen på barnegruppen var det enkelttiltak som hadde størst innvirkning på støynivået i barnehagen, og dermed også mest effekt på de ansattes støyrelaterte helseplager. Dersom man så støyreducerende tiltak i sammenheng med hverandre, viste det seg allikevel at tiltak som bedret akustikken i rommene samlet gav bedre støydempende effekt enn organisatoriske tiltak (Sjödin, 2012, s. 6).

Fredriksson poengterer i sitt sammendrag av doktorgradsavhandlingen at risikoen for at støybelastningen i barnehagen gir negativ effekt på helsa er stor blant barnehagelærere. Hun mener det er en tydelig indikasjon på at det må gjøres videre forskning, samt tiltak for å bedre lydmiljøet i barnehagene (Fredriksson, 2018, s. 6). Dette bør også gjøres med tanke på barna, som tilbringer mye av sin våkne tid i barnehagen, og som blir påvirket av det samme støynivået som de voksne (Fredriksson, 2018, s. 90). På andre arbeidsplasser ville det være normalt å bruke hørselsvern når støyplagen er på nivå med det som er registrert i barnehager, men det er svært få barnehagelærere som oppgir at de bruker dette. Mye av grunnen til at ørepropper og hørselsvern er lite brukt, er at pedagogene er bevisste på at det er mye viktig informasjon i støyen (Fredriksson, 2018, s. 6). Det kreves høy emosjonell tilstedeværelse når man jobber med mennesker (Fredriksson, 2018, s. 5).

PBLs målinger av støynivå i private barnehager viser at alle barnehagene hadde målte nivåer som lå over tiltaksgrensen på 70 dB (Stabell, 2012, s. 13). Stabell mener også at alle registrerte peakverdier over 130 dB bør registreres som avvik, og dermed uønsket (Stabell, 2012, s. 14). Når hun ser på resultatene av undersøkelsene som er gjort, mener hun å finne grunnlag for at det er mulig å redusere støynivået kun ved å ha fokus på støybelastningen. Dette er positivt, da mange barnehager frykter kostnadene som fysisk støyreducerende tiltak vil medføre. Samtidig ser hun at fysiske tiltak i bygg og innredning også må til (Stabell, 2012, s. 14).

Maskering av lyder i samtaler, taleinterferens

Taleinterferens er et annet ord som beskriver maskering av lyd i samtaler. Masterstudenten Amalie Stenbakk Knutsen henviser i sin oppgave *Støy i barnehager* til Arlinger et. al.s *Nordisk lærebok i audiologi* når hun beskriver denne type interferens; Maskering av tale oppstår når støy i omgivelsens overdøver budskap og lyder i samtaler (Knutsen, 2021, s. 17). Sjödin har i sine studier funnet en tydelig sammenheng mellom økt støybelastning, maskering av tale, forverrede forhold for det pedagogiske arbeidet og hyppigere forekomst av støyrelaterte helseplager (Sjödin, 2012, s. 6). Fredriksson fant i sin forskning at 46% av de spurte pedagogene rapporterte at de hadde problemer med å forstå tale og føre en samtale i situasjoner med bakgrunnsstøy (Fredriksson, 2018, s. 72).

Lombardeffekt og desibelskala

Lombardeffekten beskrives blant andre av Norsk forening mot støy som det som skjer når man som individ hever stemmen for å nå igjennom eller overdøve eksisterende lyd eller støy i omgivelsene (Norsk forening mot støy, u.d.) De poengterer at avdelinger med mange barn sannsynligvis gir mer enn dobbelt så mye støy som halvert antall barn ville gitt, fordi barna må overdøve hverandre for å bli hørt. Denne antakelsen blir bekreftet av Fredrik Sjödin (Sjödin, 2012, s. 49) som i sine studier fant at dersom man reduserte antall barn i en barnegruppe ned til halvparten, sank lydnivået med 4 dB. Siden desibelskalaen er bygget opp slik at lydstyrken dobles for hver tredje økte desibel (Norsk forening mot støy, u.d.), vil da altså en differanse på 4 dB bety mer enn en dobling av lydstyrke.

Bærekraftig utvikling

Definisjonen som FN bruker på bærekraftig utvikling lyder: «En utvikling som imøtekommer dagens behov, uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.» (FN, 2021). Begrepet bærekraftig utvikling ble først kjent da den ble brukt av *Verdenskommisjonen for miljø og utvikling* i 1987, rapporten *Vår felles framtid*, også kalt *Brundtlandrapporten* (FN, 2021).

FNs tre dimensjoner innen bærekraftig utvikling

Bærekraft deles inn i tre fokusområder, kalt tre dimensjoner: 1; Klima og miljø, 2; Økonomi, og 3; Sosiale forhold. Det er stadig mer fokus på at disse tre må sees i sammenheng, og jobbes parallelt med (FN, 2021). Det er balansen mellom de ulike faktorene i de tre dimensjonene som avgjør om noe er bærekraftig (Ungt Entreprenørskap, u.å.). Balanse mellom dimensjonene understrekes også av professor i sosialpsykologi ved Danmarks Pædagogiske Universitet, Per Schultz Jørgensen, i hans bok *Oppdragelse til livsmestring og bærekraft*. Jørgensen snakker om livsviktige balanser i naturen og økosystemene, og om en etisk ansvarlighet for kommende generasjoner (Jørgensen, 2021, s. 31).

Bærekraftsmål 3: God helse og livskvalitet

Innenfor de tre dimensjonene har FN utarbeidet 17 bærekraftsmål (FN, 2021). Bærekraftsmål 3 handler om å sikre god helse og livskvalitet for alle, inkludert unge og gamle. I beskrivelsen av bærekraftmålet kommer beskrives god helse som en grunnleggende

forutsetning for menneskers mulighet til å bidra til utvikling i samfunnet, og at helsen vår påvirkes av alle de tre dimensjonene innenfor bærekraftig utvikling (FN, 2021).

Bærekraft i barnehagen

Rammeplan for barnehagen har et eget avsnitt som sier vi skal jobbe med bærekraftig utvikling i barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10). Rammeplanen poengterer at bærekraftig utvikling innbefatter både natur, økonomi og sosiale forhold. Den sier også at barnehagen skal lære barna å ta vare på seg selv, hverandre og naturen ved å jobbe frem verdier og holdninger, og å vise og praktisere dette i fellesskap. Barnehagen skal fremme forståelse hos barna for at de handlinger vi foretar oss i dag, har konsekvenser for fremtiden, gjerne både på kort og lang sikt.

Professor Per Schultz Jørgensen henviser til FNs bærekraftsmål 4 (FN, 2021) som grunnlag når han i et eget avsnitt i boken sin poengterer barnehagens og skolens rolle i bærekraftig danning og oppdragelse av barn. Pedagogene har ikke bare et ansvar for å formidle fag, men også for å bidra til å gi barna de menneskelige forutsetningene som skal til for å mestre livet som ligger foran dem (Jørgensen, 2021, s. 34). Barnas dannelse handler ifølge Jørgensen om å hjelpe dem å utvikle et indre kompass. Det indre kompasset hjelper oss med dømmekraft, ansvar og selvregulering (Jørgensen, 2021, s. 22).

Livsmestring og helse i barnehagen

I barnehagen skal barna oppleve livsglede og trivsel (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11). De skal kjenne at de mestrer hverdagen med alt den inneholder av læring, utvikling og sosiale forhold. Barna skal kjenne at de er verdifulle. Rammeplanen sier også at barnehagen skal være forebyggende og bidra til god helse for barna. Helse henger nøye sammen med sosiale, økonomiske og miljømessige forhold (FN, 2021).

Metode

I min studie av barnehagelæreres rolle i forhold til støy og livsmestring i barnehagen har jeg valgt å bruke kvalitativt intervju som metode. Dalland (Dalland, 2020, s. 53), bruker Vilhelm Auberts ord når han beskriver metode som en framgangsmåte eller et middel, av hvilken som helst type, som hjelper oss å finne ny kunnskap eller å løse et problem.

Kvalitativ metode, som jeg har valgt, utføres ofte som intervjuer eller observasjoner, eller en kombinasjon av disse (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 59). Intervjuene i kvalitative studier kjennetegnes av åpne spørsmål som informantene kan besvare med egne ord (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 17). Denne metoden tillater meg å studere i dybden hvordan pedagoger mestrer støy i hverdagen. Jeg foretrakk intervju framfor observasjon, da jeg ønsket å dra nytte av informantenes mangeårige erfaring. Ved observasjon ville informasjonen skaffet til veie være begrenset av det tidsrommet observasjonene ble gjort i. Det kunne vært interessant å gjøre både intervju og observasjon, for å sammenligne informantenes fortellinger med det jeg kunne observere, men tidsrammen og størrelsen på denne oppgaven gjorde at jeg fant det fornuftig å velge bort observasjon til fordel for intervju.

Kvalitative intervju har gitt meg mulighet for å ha en fenomenologisk tilnærming til støyproblematikken i barnehagen. Fenomenologien retter fokus mot menneskers konkrete opplevelse av verden og omgivelsene gjennom sansene deres (Dalland, 2020, s. 48). Jeg har forsøkt å danne et realistisk bilde av hvordan de målte støynivåene oppleves i praksis, og hvordan en hverdag med dette støynivået håndteres og mestres. Gjennom fenomenologisk tilnærming har jeg dannet meg en forståelse av verden gjennom mine informanter (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 99).

Feilkilder

En forsker vil alltid være påvirket av sine verdier, både faglige, politiske og menneskelige. Man vil som menneske aldri klare å være helt nøytral. Men ved å være bevisst på våre verdier, og at disse påvirker arbeidet vi utfører, vil det være lettere å skille mellom våre personlige, subjektive verdier, og de objektive, vitenskapelige verdier (Dalland, 2020, s. 61). Dermed vil faren for at mine verdier opptrer som feilkilder i arbeidet bli betraktelig redusert.

Dalland (Dalland, 2020, s. 66) beskriver intervju som en metode som læres gjennom å praktisere den. Jeg ser at min begrensede erfaring som intervjuer kan redusere kvaliteten på spørsmålene mine og selve gjennomføringen av intervjuene, og på denne måten bli en feilkilde. Jeg har jobbet nøye med spørsmålene og formulering av disse i intervjuguiden, og har i denne prosessen fått gode tips fra min veileder, slik at jeg har lagt best mulig til rette for at informantene skulle kunne gi utfyllende og relevante svar.

I intervjumetoden ligger flere muligheter for feilkilder. Det kan oppstå misforståelser mellom informant og meg som intervjuer. Spørsmål kan bli oppfattet på en annen måte enn det som ble ment fra meg, Det kan oppstå feil eller unøyaktigheter i mine notater og min transkribering av intervjuet (Dalland, 2020, s. 63). Et lydopptak i tillegg til skriftlige notater ville gjort det enklere å ta vare på all informasjonen fra intervjuet, men retningslinjene fra universitetet tillot ikke lydopptak for denne studien. Et lydopptak ville fått med all verbal kommunikasjon, både min måte å stille spørsmål på, samt all informasjon informantene kom med. Lydopptak ville også fanget opp tonefall og stemmeleie, som igjen ville kunne fortelle meg noe om alvoret i det som ble sagt og stemningen i intervjuet (Dalland, 2020, s. 91).

Jeg som intervjuer må være observant på min rolle og min mulighet til å velge hvilken fortelling jeg formidler gjennom arbeidet mitt (Dalland, 2020, s. 99). Fortellingene slik de framstår i denne oppgaven, er basert på svarene informantene har gitt meg. I drøftingen blir de sett i lys av eksisterende teori og forskning. Informantenes bidrag må behandles med respekt. Jeg har måttet sørge for at deres historie ikke blir overkjørt av mine verdier eller min førforståelse av temaet. De har betrodd meg sin fortelling, og det er mitt ansvar at denne blir bevart gjennom min tolkning og analyse. Per Schultz Jørgensen poengterer i sin bok *Oppdragelse til livsmestring og bærekraft* at en slik formidling av menneskers fortelling kalles narrativ tilnærming, da narrativ betyr fortellende (Jørgensen, 2021, s. 64).

Forskningsetikk og personvern

Etikk og personvern i forskning handler både om regler og om etiske vurderinger (Dalland, 2020, s. 167). I denne studien er informantene anonymisert, og det er ikke mulig å identifisere hvem som har bidratt med informasjon, eller hvilke arbeidsforhold informasjonen kommer fra. Informantenes kontaktinformasjon oppbevares heller ikke

sammen med informasjonen de har gitt, og derfor er studien min ikke meldepliktig til Datatilsynet (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 43+44). I tillegg til at jeg må forholde meg til de etiske retningslinjene for forskning (Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora, 2016, 4.utg.), må jeg også ta personlige etiske vurderinger. Mine informanter må føle seg trygge på at jeg ivaretar deres personvern, og denne tryggheten er det mitt ansvar å formidle (Dalland, 2020, s. 167).

Informasjonen jeg har gitt informantene i *Skjema for informert samtykke* (Vedlegg 2) er i tråd med retningslinjene vi finner i brosjyren Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi (Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora, 2016, 4.utg., s. 13). Informantene mine har, slik retningslinjene sier, fått informasjon om prosjektet, om at informasjonen de gir blir lagret på min datamaskin fram til prosjektet er avsluttet i januar 2022, de er anonymisert, og den anonymiserte informasjonen vil bli brukt i min bacheloroppgave.

Reliabilitet

Reliabilitet handler om pålitelighet, og at de data jeg har samlet inn er til å stole på (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 23). Jeg har derfor lagt stor vekt på å beskrive hvordan mine data er samlet inn, og hvordan de er bearbeidet, slik at det er mulig for andre å gjenta studien og å sammenligne resultater (Dalland, 2020, s. 63). Jeg har også vært åpen om min egen stemme, om mulige feilkilder, og om resultatene, slik at andre kan vurdere min pålitelighet (Dalland, 2020, s. 58).

Validitet

Både Christoffersen & Johannesen (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 24) og Dalland (Dalland, 2020, s. 43) sier at validitet dreier seg om sammenhengen mellom problemstillingen som skal undersøkes, og det som blir målt. Per Schultz Jørgensen henviser i sin bok til Jerome Bruner, som sier at den narrative måten å formidle virkeligheten på, er vanskelig å undersøke (Jørgensen, 2021, s. 65). Jeg har derfor lagt vekt på, i min teoridel av oppgaven, å henviser til faktiske støymålinger gjort i norske barnehager. Jeg bruker dermed kvantitative målinger for å belyse mine informaners kvalitative fortellinger. Narrativ og fenomenologisk tilnærming ligger tett opptil hverandre, fordi menneskers fortellinger er basert på deres sanselige opplevelse av verden rundt dem

(Jørgensen, 2021, s. 64). Jeg ønsker denne tilnærmingen i oppgaven min. Samtidig er jeg bevisst på at mine tre informanters narrativ ikke kan stå alene som en fasit på alle pedagogers subjektive opplevelse av støy og støymestring, jeg må bearbeide deres narrative informasjon og belyse denne med objektiv teori.

Intervjuguiden

Mine intervju ble planlagt som semistrukturerte intervju. Det vil si at jeg på forhånd utarbeidet en intervjuguide, som skal fungere som en overordnet retningslinje for temaer og spørsmål jeg ønsker å ta opp (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 79). Samtidig ville det være rom for å være fleksibel og for eksempel stille individuelt tilpassede oppfølgingsspørsmål. Intervjuguiden (Vedlegg 1) ble utformet over tre hovedspørsmål som jeg ønsket å finne svar på:

1. I hvilken grad oppleves støy som en utfordring i barnehagen?
2. Hvem plages av støy, og hvilke plager oppleves?
3. Hva blir gjort/ hva kan gjøres for å redusere forekomsten av støyplager?

I forkant av utforming av intervjuguiden leste jeg meg opp på forskning gjort rundt temaene støy og støy i barnehagen, slik at jeg skulle ha et best mulig faglig grunnlag for spørsmålene mine, samtidig som jeg utvidet min førforståelse av temaet. Da jeg hadde notert ned 22 spørsmål innenfor de tre hovedkategoriene, gjorde jeg om på rekkefølgen og grupperte spørsmålene inn i faktaspørsmål, introduksjonsspørsmål, overgangsspørsmål, nøkkelspørsmål, kompliserte og sensitive spørsmål og avsluttende spørsmål, etter modellen til Christoffersen og Johannesen (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 80). Dette gjorde jeg for å ivareta informantene og gi en trygg intervjuopplevelse, og å styrke relasjonen mellom informanten og meg som intervjuer. Jeg la også opp til å fortelle litt om prosjektet og meg selv før selve intervjuet startet, for å legge til rette for dialog og utveksling av informasjon. Informasjon om prosjektet og personvern ble også gitt informantene skriftlig i skjema for informert samtykke (Vedlegg 2).

Etter at jeg hadde utarbeidet spørsmålene og kategorisert dem som nevnt ovenfor, sendte jeg intervjuguiden til veilederen min. Jeg fikk kommentarer og tips til forbedringer, og disse ble stort sett tatt til følge. Det første intervjuet ble gjort før jeg fikk kommentarene fra

veileder, men endringene var ikke store, og svarene jeg fikk fra informantene før og etter endringen ble nevneverdig forskjellige.

Informantene

For å finne informanter som var hensiktsmessige for prosjektet mitt, måtte jeg tenke nøye gjennom hvilken informasjon jeg ville få bruk for, og hvem som kunne gi meg denne informasjonen. Christoffersen og Johannesen (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 50) kaller dette strategisk utvelgelse. Jeg ønsket meg informasjon om i hvilken grad støy opplevdes som en utfordring i barnehagehverdagen, hvilke plager som opplevdes, hvem som opplevde plagene, og hvilke muligheter de så for å mestre utfordringene i hverdagen. I kvalitative intervjuer er det bare et lite utvalg informanter, i mitt tilfelle begrenset til tre personer på grunn av oppgavens størrelse og det begrensede tidsrom vi hadde til rådighet. For å være sikret et godt grunnlag for hensiktsmessig informasjon, satte jeg opp en liste over kriterier mine informanter måtte oppfylle. Jeg benyttet meg dermed av kriteriebasert utvelgelse (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 51).

Kriteriene jeg satte opp for mine informanter var; utdanning som barnehagelærer eller tilsvarende, eventuelt under utdanning i siste halvdel av studiet, minst fem års arbeidserfaring fra barnehage, og helst erfaring både som fagarbeider og konstituert pedagog. Kombinasjonen av kriterier tilsa det mest fornuftig å lete etter informanter blant deltidsstudenter. Jeg ønsket informanter som hadde erfaring med forskjellige barnegrupper, og gjerne også forskjellige barnehager, slik at de hadde grunnlag for et bredt perspektiv på utfordringen og belastningen med støy i barnehagen. På dette grunnlaget bestemte jeg meg for å lete etter informanter blant mine medstudenter. Jeg poengterer at jeg ikke på noe tidspunkt har vært kollega med, eller jobbet i samme barnehage som noen av informantene som ble valgt.

Jeg valgte å ta kontakt med mulige informanter skriftlig via Messenger, med presentasjon av kriteriene og forespørsel om de kunne tenke seg å delta i studien min, forutsatt at de oppfylte kriteriene. Jeg fikk raskt positive svar tilbake. Jeg fikk tilgang til flere informanter enn jeg hadde behov for, selv om det ble gjort klart for informantene at intervjuet ville foregå på fritiden deres. Valget falt på to 4. års deltidsstudenter, og en student fra 3. året på deltidsstudiet for barnehagelærer ved Universitetet i Stavanger.

Informant A: Kvinne, 45 år, 4. års student deltid ved UiS, barnehagelærerstudiet. Har jobbet i barnehage i 14 år, jobber i år 50% som konstituert pedagogisk leder ved siden av studiet. Arbeidserfaringen er fra barnehager i Rogaland.

Informant B: Kvinne, 44 år, 4. års student deltid ved UiS, barnehagelærerstudiet. Har jobbet i 13 år i barnehager i Rogaland. Jobber nå 80% som pedagogisk leder ved siden av studiet.

Informant C: Kvinne, 48 år, 3. års student deltid ved UiS, barnehagelærerstudiet. Har jobbet i barnehager på Østlandet og i Rogaland i 25 år. Jobber dette barnehageåret 80% som fagarbeider ved siden av studiet. Har til sammen 5 års erfaring som konstituert pedagogisk leder.

Hvordan jeg har jobbet med intervjuene

Intervjuene ble utført i perioden 02. november 2021 – 09. november 2021. Det var jeg som utførte intervjuene, og jeg gjorde håndskrevne notater underveis. Kort tid etter at hvert enkelt intervju var gjennomført, ble dette transkribert til et fylldig referat. Gjennom transkriberingen fikk jeg fylt ut notatene fra intervjuene mens minnene ennå var ferske, samtidig som det å gjenoppleve intervjuet gjennom transkriberingsprosessen, gjorde at informasjonen også festet seg dypere i hodet mitt, ikke bare på papiret, slik Dalland også snakker om (Dalland, 2020, s. 95).

Etter transkriberingen skrev jeg også en sammenfatning av hvert intervju. I sammenfatningen sorterte jeg svarene jeg hadde fått tilbake i mine tre hovedkategorier, som nevnt under avsnittet *Min intervjuguide*. Jeg så etter helhetsbildet i hvert enkelt intervju, samtidig som jeg også ivaretok detaljer og uttalelser jeg anså som meningsbærende, slik Christoffersen & Johannessen (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 100) beskriver det. Videre brukte jeg sammenfatningene som grunnlag for å sammenligne og kategorisere intervjuene. Jeg satte koder på kategoriene jeg laget, og sammenlignet hvor ofte de forskjellige kodene var aktuelle i løpet av intervjuene (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 101). Da fikk jeg en god oversikt over hva informantene hadde til felles av erfaringer og meninger, og hvilken informasjon som var unik for hver enkelt, noe som Christoffersen & Johannessen (Christoffersen & Johannessen,

2012, s. 106) kaller en kondensering av data. Til slutt resulterte dette arbeidet i rapportering av empiri, som i denne oppgaven kan leses under overskriften *Resultat av empiri*, se neste kapittel.

Resultat av empiri

Grunnlaget for empirien min ligger i intervjuguiden (Dalland, 2020, s.94). Da jeg utarbeidet intervjuguiden, hadde jeg tre hovedkategorier for spørsmålene mine. Disse hovedkategoriene var ment å være retningsgivende for hva jeg var nysgjerrig på å utforske. Det er disse jeg har brukt som utgangspunkt for inndeling av empirien.

I hvilken grad oppleves støy som en utfordring i barnehagen?

Mine tre informanter oppgir alle at støy er en utfordring i barnehagehverdagen. To informanter oppgir støy som en middels utfordring, mens den tredje klassifiserer støybelastningen som stor. Informant B definerer støy fint og enkelt; Støy er uønsket lyd, høy lyd er ofte støy.

De oppgir barna, med sin stemmebruk, lek og aktiviteter som den største kilden til støy, men alle tre nevner også de voksne på avdelingen som kilde til støy med sin stemmebruk. Informantene mener at voksne som bruker stemmen sin høyt og mye, er ofte ikke klar over hvor høylytte de er. Alle de tre informantene påpeker at store barnegrupper lager mer støy enn små grupper, og at enkelte barn er tilbøyelige til å produsere mer støy enn andre barn. De barna som produserer mye støy er ofte barn som uttrykker misnøye eller smerte, og som gjerne gir utløp for sitt sinne, sin frustrasjon og aggresjon gjennom høylytt stemmebruk. En av informantene er tydelig på at selv om det er barna som produserer støyen, er det totale støynivået aldri barnas feil. Hun mener at høyt støynivå er en indikator på at det er rammene rundt barna som er feil, og at dette resulterer i økt støybelastning.

En av informantene påpeker at ventilasjonsanlegget i barnehagen avgir støy, men at hun ikke legger bevisst merke til dette når barna er til stede i barnehagen. Hun merker det derimot godt når det avholdes personalmøter i lokalene på kveldstid.

Barnehagens bygninger og planløsning, samt bruk av materialer i rommene har også innvirkning på støybelastningen, og denne faktoren nevnes av alle informantene. Informant C, som har jobbet i forskjellige barnehager i til sammen mer enn 25 år, er klar på at nye barnehagebygg er bedre tilrettelagt med tanke på støy enn eldre bygg og midlertidige lokaler. -Hun nevner både planløsning med flere små rom og mulighet til å dele opp barnegruppa i mindre lekegrupper, og riktig materialbruk som gunstig for å dempe

støynivået og dermed også støybelastningen. Det blir også poengtert av en av de andre informantene at bygningene barnehagene holder til i, ofte ikke er godt nok tilrettelagt for måten barn lærer og utvikler seg på. Barn lærer gjennom kroppen og de trenger å ha rom som er tilrettelagt for boltrelek. Barna trenger rom for å bruke kroppen i innetiden også.

Informantene nevner også at antall voksne som er til stede, og hvem som er på jobb har innvirkning på støynivået. De ser at det er forskjell på støynivået alt etter om det er fast personale eller vikarer som er på jobb, da barna har en tendens til å teste grenser for hva som er tillatt når de har vikar som ikke er så kjent. Samtidig mener informantene at denne reaksjonen fra barna ikke er en selvfølge, og at det også handler om den voksnes personlighet, kompetanse og erfaring. Den ansattes utdanning kan i noen tilfeller spille en rolle.

Hvem plages av støy, og hvilke plager oppleves?

Alle tre informantene opplever at både barn og voksne plages av støy i barnehagen. De opplever selv støyplager, de kjenner til kollegaer som plages av støy, og de observerer at barn plages av støy. Hos seg selv og kollegaer nevner de mistrivsel, stress, irritasjon, slitenhet, smerter i nakke og skuldre, og vont i ørene ved impulslyder som hyppige plager. En av informantene har nedsatt hørsel, men mener dette har andre årsaker enn arbeidsmiljøet. Hun plages også av tinnitus etter en arbeidsulykke i barnehage. Etter å ha blitt undervist om støy på barnehagelærerstudiet, har hun begynt å tenke at støy på arbeidsplassen kan ha innvirkning på hvordan hun opplever hørselsskaden og tinnitus i hverdagen. Informantene kjenner også til kollegaer med tinnitus som de mener er jobbrelatert, migrene med påfølgende uførhet er også kjent blant kollegaer.

Informantene forteller alle at de har skaffet seg ørepropper til bruk i jobbsammenheng. Ingen av dem bruker i dag øreproppene i hverdagen. Informant C oppgir at hun syntes ørepropper fungerte greit dem perioden hun brukte dem, og at hun i støyende situasjoner ba barna vente mens hun satte i øreproppene. Hun gjorde med dette barna bevisste på støynivået. Informant A forteller at hun for tre år siden opplevde å pådra seg en hørselsskade som gav det hun beskriver som knitring eller skurring i øret, i tillegg til smerte ved høy lyd. Legen mente at skaden var jobbrelatert, og ba henne bruke ørepropper i jobbsammenheng. Informanten gikk til innkjøp av spesialtilpassede ørepropper, men hun

har ikke klart å bruke dem. Med ørepropper føler hun seg handikaped; hun mister de lave lydene, nærheten og sensitiviteten overfor barna. Da hørselsskaden oppstod vurderte også informant A å slutte på barnehagelærerstudiet siden hun ble usikker på om hun kunne fortsette i yrket. Informant B har også kjøpt seg ørepropper med filter, av den type musikere bruker. Hun opplever ikke å ha hørselsskader, men hun finner støynivået slitsomt og kjøpte ørepropper som forebyggende tiltak. Etter innkjøpet konkluderte hun med at det ble feil å stenge støyen ute. Hun erkjenner at det ligger mye viktig informasjon i støyen fra barna, og at hun heller bør jobbe for å redusere støynivået. Informanten har derfor ikke brukt øreproppene sine.

Observasjoner av barn som reagerer på støy er gjort av alle informantene. De ser at barn holder seg for ørene ved impulslyder og generelt høyt støynivå, noen gråter og uttrykker frykt og stress når de hører høye lyder. Informantene registrerer mistrivsel og dårlig lek når støynivået er for høyt, og at barn har en tendens til å overdøve støy med mer støy for å bli hørt og sett av andre barn eller av voksne. Informant B nevner maskering av tale på grunn av bakgrunnsstøy som en generell utfordring, og at hun merker at dette kan påvirke barnas språklæring. De tre informantene oppgir alle at støy forstyrrer barnas læring, spesielt i samling og i lesesituasjoner, men også i andre organiserte pedagogiske aktiviteter. To informanter konkretiserer nedsatt læring som konsentrasjonsvansker hos barna.

Hvordan mestrer informantene støybelastningen?

Informantene har gode mestringsstrategier. Noen av strategiene sammenfaller, men det kommer også fram tydelige forskjeller i hvordan de tar tak i utfordringen med støy i hverdagen. Mestringsstrategiene som blir nevnt hos alle tre, og framhevet som svært viktige, er å ha barnegrupper med færre barn, samt å bevisstgjøre både barn og voksne på støynivået og belastningen dette kan gi. Informant A poengterer at barnegrupper med færre barn ofte innebærer at en voksen blir alene med en barnegruppe, noe som ikke alltid er like vellykket. Spesielt sårbar blir denne strategien hvis den voksne er en ufaglært eller en for barna ukjent vikar. Da er det ikke alltid like lett for den voksne å mestre støynivået på en god pedagogisk måte. Her aktualiseres også strategien om å bevisstgjøre voksne på støy. Informant B nevner at ansatte uten pedagogisk utdanning ikke alltid planlegger for å begrense støy. De tenker først på støy når støybelastningen er et faktum, og må dermed drive slokningsarbeid i stedet for forebyggende tiltak. Informant C er opptatt av hvordan

voksne møter barna i støyende situasjoner, og at tilnærmingen som blir valgt har innvirkning på det videre støynivået. To av informantene er tydelige på at støymestring må være tema på personalmøter og avdelingsmøter, slik at personalet og ledelsen kan ha et felles fokus på å begrense støybelastningen på avdelingene.

Informant A har gjort seg erfaringer med at når voksne er fysisk og mentalt tilstede i barnas lek og aktiviteter, reduseres støynivået. Hun ser også at pedagogisk tilrettelagte aktiviteter fører til lavere støybelastning. Hun fremhever at barna trenger tilrettelagt hvile- eller stilletid i løpet av dagen, så vel som tilrettelegging for kroppslig aktivitet og andre aktiviteter innenfor Rammeplanens fagområder. Informanten erfarer at støynivået senkes uavhengig av type aktivitet, så lenge den er organisert og blir fulgt opp av tilstedeværende voksne. At barnegruppa får være ute, senker også støybelastningen.

Informant B finner også mye god helse i å være ute, og da helst på tur. Støybelastningen blir betraktelig redusert, og hun ser mange muligheter for pedagogisk opplegg i turomgivelsene til barnehagen. Hun er bevisst på at løsningen med å ta barna ut, lett kan bli en hvilepute for de ansatte, og at mange da tenker at barna leker så greit på egenhånd. Da opplever hun det enklere å engasjere de voksne i pedagogikken når de er på tur utenfor barnehagens område. Informanten bruker også tid på å bevisstgjøre barna på høy skriking og roping kan skade både egen og andres hørsel.

Informant C er den eneste av de tre jeg intervjuet som oppgir å aktivt å ha brukt pedagogiske verktøy for å redusere støybelastningen. Hun har i perioder brukt Skriketrollet fra Hørselshemmedes landsforbunds ressurs God lyd i barnehagen både i samlinger og i konkrete situasjoner der et eller flere barn skriker høyt for å få utløp for følelser. Hun opplever gode resultater, men mener det også har med teknikkene hun bruker i møte med barn som skriker. Av teknikker nevner hun at hun snakker med rolig, lav stemme til barnet, bruker kroppskontakt som å stryke dem på ryggen og eventuelt ta dem på fanget. Da nynner hun gjerne lavt for dem, for å stimulere en annen del av hjernen enn den barnet bruker når det skriker i sinne. Informanten ser at teknikkene virker, noe også hennes kollegaer har påpekt; avdelingen er roligere når informant C er på jobb. Hun påpeker at hun har jobbet med seg selv og sine teknikker for støymestring etter at hun fikk undervisning om temaet på universitetet, og at hennes kompetanse på området har blitt sterkt forbedret siden da. Et annet tiltak informantene framhever som viktig, er at barna

trenger ro for å være i god lek, og at det da er en fordel med flere rom til disposisjon, slik at små barnegrupper kan leke uforstyrret. Det handler om planløsningen og materialbruken i barnehagens lokaler, og hun poengterer viktigheten av hensiktsmessige bygninger. Det idéelle er at rommene har dører som kan lukkes, helst med støydempende glass, slik at de voksne kan observere barna uten alltid å forstyrre dem. Samtidig er det støyforebyggende at barna er trygge på at det er voksne i nærheten.

Diskusjon/ drøfting

I dette kapittelet vil jeg drøfte funn fra empirien i lys av teorien jeg har presentert tidligere i oppgaven. Jeg vil også se på hvordan livsmestring kommer til syne i barnehagelærers rolle i forhold til støymestring i hverdagen.

Grunn til å kjenne på utfordring med støy i barnehagehverdagen

De innsamlede empiri viser at støy oppleves som en middels til stor utfordring i barnehagehverdagen. Dette stemmer godt overens med det forskningen viser.

Støymålingene som PBL (Stabell, 2012) og Mathiesen (Mathiesen, 2013) har gjort i norske barnehager viser at støynivået store deler av dagen ligger over grenseverdien på 70 dB (Arbeidstilsynet, 2021, §2-1) -§2-1. Disse målingene er gjort henholdsvis i private barnehager over hele landet og i kommunale barnehager i Bø kommune. Det er ingen grunn til å tro at støynivået i barnehagene der informantene jobber eller har jobbet, er noe annerledes. Samtidig vil jeg også nevne at det er til dels store variasjoner i målt støynivå i de forskjellige barnehagene (Stabell, 2012, s. 12). Når informantene sier de opplever støybelastningen som utfordrende, er det altså sannsynlig at støynivået i perioder av dagen ligger over grenseverdien, og at støyreducerende tiltak skal iverksettes slik Arbeidstilsynet påpeker (Arbeidstilsynet, 2021, §2-1) -§2-1. Det er verd å merke seg at desibelskalaen er utarbeidet slik at lydnivået dobles for hver tredje desibels økning på skalaen (Norsk forening mot støy, u.d.). Det vil si at når PBLs målinger viste over 80 dB i 25,9% av tiden (Stabell, 2012, s. 14), så svarer dette til et lydnivå som er mer enn fire ganger høyere enn grensen på 70 dB.

Barn og barns stemmebruk og aktivitet er den største kilden til støy i barnehagen. Dette fremkommer både i empirien og i litteraturen. Informantene nevner alle at store barnegrupper genererer mer støy enn små grupper, og at barnehagebygningen ofte ikke er ideelt utformet for barns behov for aktivitet og rom gjennom dagen. Sjødin bekrefter i sitt arbeide at barna er den største kilden til støy (Sjødin, 2012, s. 6). Informantene mine påpeker allikevel at barna ikke har ansvar for støynivået, og jeg har inntrykk av at de med disse utsagnene påtar seg ansvaret for støyen barna produserer, og for at rammene ikke passer barnas behov. Dette langt på vei selvpålagte ansvaret finner jeg ikke igjen i litteraturen.

Støyplager og støyskader

Informantene kunne fortelle om flere helseplager, både selvopplevd og plager kjent blant kollegaer. De rapporterte om mistrivsel, stress, irritasjon, slitenhet, tinnitus, smerter i nakke og skuldre, og vondt i ørene ved høye impulslyder. Dette er støyrelaterte plager som ikke handler om at hørselen blir skadet, de kalles for ikke-audiologiske helseplager (Aasvang & Krog, 2014, s. 167). Disse funnene samsvarer godt med eksisterende forskning, blant annet gjort av Fredrik Sjödin (Sjödin, 2012). Han målte høye kortisolnivå hos sine informanter, noe som indikerer stress, og så dette i sammenheng med analyser av arbeidsbelastning. Aasvang og Krogh (Aasvang & Krog, 2014, s. 168+169) poengterer også at vedvarende støyplage kan gi vedvarende høye kortisolnivå som igjen gjør at kroppen går i konstant alarmberedskap. Denne ansenheten kan føre til sykdom og helseplager, slik mine informanter har erfart.

Mine funn viser også at alle informantene hadde observert barn i barnehagen som gav uttrykk for at de ble plaget av støy. Barna holdt seg for ørene, noen gråt og gav uttrykk for frykt og stress ved impulslyd og vedvarende støy. Informantene mente også å se en sammenheng mellom høyt støynivå og negativt lekemønster, og at barn overdøvet støy med mere støy for å bli hørt og sett, både av barn og voksne. Sistnevnte kalles Lombardeffekten (Norsk forening mot støy, u.d.). I empirien så jeg at Lombardeffekten kunne gjøre seg gjeldende også hos voksne, som i likhet med barna kunne ha en tendens til å overdøve støy ved å bruke høy stemme. Observasjonene informantene har gjort av barna, finner vi holdepunkter for i faglitteraturen. Barn har en mer sensitiv hørsel enn voksne, noe som gjør at lyder kan oppfattes som høyre og mer skremmende av barn (Norsk forening mot støy, u.d.) Støy har den samme konsekvens for barns helse som for voksne. I tillegg er barn mindre flinke til å beskytte seg mot støy (Norsk forening mot støy, u.d.). WHO sier også at det ikke er noen grunn til å tro at barn responderer mindre på støy enn voksne (World Health Organization, 2011, s. 49), og de klassifiserer barn som en sårbar gruppe når det kommer til støy og støybelastning (World Health Organization, 2011, s. 104).

WHO viser også til studier som sier at kronisk støybelastning har en klar negativ effekt på barns kognitive evner (World Health Organization, 2011, s. 52). Jeg finner ikke grunnlag for å si at barn får nedsatte kognitive evner av å oppholde seg på en støyende avdeling i barnehagen, men mine informanter forteller om nedsatt læring og konsentrasjonsvansker hos barna når støynivået er for høyt. Dette handler nok mer om maskering av lyder i

samtaler, som ifølge Sjödin (Sjödin, 2012, s. 6) forverrer forholdene for det pedagogiske arbeidet. En slik taleinterferens kan være slitsomt for både barn og voksne, og den kan, som observert av min informant, forsinke barnas språklæring.

Opplevelsen av støybelastningen er individuell, både for barn og voksne. Det viser empirien jeg har innhentet, og Helsedirektoratet bekrefter dette ved å si at opplevelsen er avhengig av subjektive forhold (Helsedirektoratet, 2014). Mine informanter forteller om forskjellige selvopplevde plager, og om enkelte kollegaers plager på grunn av støy. Det vil allikevel ikke være legitimt å si at om man i øyeblikket ikke føler seg plaget av støy, så eksisterer ikke støybelastningen. Målingene (Mathiesen, 2013) (Stabell, 2012) som er gjort i norske barnehager viser at støynivået i mange tilfeller er for høyt, og at tiltak dermed skal iverksettes (Arbeidstilsynet, 2021, §2-1). Underliggende sykdom og plager kan bli utløst av vedvarende stress forårsaket av støy (Aasvang & Krog, 2014, s. 169+172). Man kan med andre ord ikke på forhånd vite hva man selv eller kollegaer er disponert for av plager, før disse eventuelt blir utløst. Her vil jeg også nevne at støy er den forurensning som i Norge berører flest mennesker (Regjeringa, 2021), og langvarig støybelastning kan føre til at flere typer helseplager får utvikle seg over tid (Aasvang & Krog, 2014, s. 173).

Støymestring i barnehagehverdagen

På mange arbeidsplasser ville det være et naturlig tiltak å beskytte seg mot støy og høy lyd ved å bruke hørselsvern. Informantene mine har alle anskaffet ørepropper, men de bruker dem ikke. Konklusjonen er at det ikke fungerer i deres arbeidssituasjon. Selv om informantene er enige i at støy er uønsket, og ofte høy lyd, er de også samstemte om at det ligger mye viktig informasjon i støyen. Dette finner vi igjen i doktorgradsavhandlingen til Sofie Fredriksson (Fredriksson, 2018, s. 5+6). Støyen inneholder viktig informasjon om hvordan barna har det, og omsorgen for barna er essensiell i en barnehagelærers arbeidsdag. Dermed oppleves det som en dårlig løsning å stenge denne type informasjon ute. I empiri har jeg også funnet uttrykk for uro over signalene som bruk av ørepropper sender ut. Ørepropper tilsier at støynivået er for høyt, men hva da med barna, som ikke bruker ørepropper? Denne bekymringen finner jeg igjen i teorien, der det poengteres at barn har mindre evne til, og forståelse for, å beskytte seg mot støy (Norsk forening mot støy, u.d.).

Å dele barnegruppa opp i mindre enheter, er det første tiltaket informantene mine tyr til for å mestre støybelastningen. Denne strategien nevnes også av Fredrik Sjödin som et svært effektivt tiltak (Sjödin, 2012, s. 6). Funnene mine viser at denne formen for støymestring oppfattes som effektiv og er mye brukt, men at informantene mine også påpeker svakheter med denne strategien. Svakheterne er at én ansatt da ofte blir alene med en barnegruppe, og at ufaglærte medarbeidere da jobber mye for seg selv.

Fokus på, og kunnskap om støy kan vise seg å være et viktig tiltak i støymestringen. Alle informantene sa de hadde fått økt fokus på støyreducerende tiltak etter at de selv hadde fått mer kunnskap om teamet, blant annet gjennom undervisning i barnehagelærerutdanningen. Ansatte rundt den ene informanten hadde også kommentert at de opplevde endring i støynivået når informanten var på jobb. Empiri viser også et ønske om økt fokus på støy blant annet på avdelingsmøter, men også bevisstgjøring av barna nevnes av informantene. Bevisstgjøring av barna kan sees på som en del av barnas danning, slik Jørgensen nevner det i sin bok (Jørgensen, 2021, s. 34). Når informantene mine bevisstgjør barna på støynivået, bidrar de til å bygge barnas dømmekraft, ansvarsfølelse og selvregulering, de er med og former barnas indre kompass (Jørgensen, 2021, s. 22). Informantene bidrar da til barnas forutsetninger for livsmestring, noe som vi også finner fokus på i Rammeplan for barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11). Informant C fortalte om stort fokus på pedagogiske tiltak for å mestre støy, og om gode resultater av dette arbeidet, som igjen handler om barnas danning. Funnene mine viser at informantene var bevisste på at deres tilstedeværelse i leken og nærvær til barna dempet støy, og dermed gav støymestring til både barn og voksne. At økt fokus på støy kan ha god støydempende effekt, viste også PBLs undersøkelse. Stabell fant god støyreducerende effekt bare av å ha økt fokus på støybelastningen. Det er godt nytt for trange barnehagebudsjett, men Stabell understreker at fysiske tiltak også må til (Stabell, 2012, s. 14).

Sjödin har funnet at de tiltak som samlet har mest støydempende effekt, er fysiske tiltak som bedrer akustikken i rommene (Sjödin, 2012, s. 6). Ved gjennomgang av empiri fikk jeg inntrykk av at informantene også var bevisste på at bygningens planløsning og materialvalg har innvirkning på støynivået, men at de i hverdagen hadde lite fokus på dette. At informantene ikke framhevet dette som viktig, kan skyldes at de som pedagoger har liten mulighet til å påvirke dette i hverdagen.

Støymestring, livsmestring og bærekraft

Helse og livskvalitet er bærekraftsmål nr. 3, utarbeidet av FN (FN, 2021). Rammeplan for barnehagen er i tråd med FNs bærekraftsmål 3 når den sier at barnehagen skal være forebyggende og bidra til god helse for barna (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11). Per Schultz Jørgensen sier vi som pedagoger i barnehagen skal bidra til å gi barna forutsetning til å mestre livet (Jørgensen, 2021, s. 34), og det er dette mine informanter gjør når de aktivt foretar støyreducerende tiltak. Forutsetning for livsmestring kan være støymestring i form av informantenes egen tilstedeværelse og bevisstgjøring av barna -og kollegaer- eller at de planlegger dagen med tanke på å gi barna best mulige forhold for lek og læring ved å ha små barnegrupper og å utnytte barnehagens lokaler og områder på en hensiktsmessig måte.

Støymestring er en del av livsmestringen. Livsmestring er en forutsetning for bærekraftig utvikling. Vi som barnehagelærere skal ta vare på egen og barnas helse i fellesskap med barna i dag, og gi dem forståelse av at valgene vi tar i dag, har konsekvenser for fremtiden (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10).

Konklusjon

Studien min viser at barnehagelærernes opplevelse av støy som en middels til stor utfordring er med god grunn: Støynivået i norske barnehager er for høyt, og det kan på sikt gi helseplager hos både voksne og barn. Støynivået kan gi dårlig arbeidsmiljø og dårlig læringsmiljø. Barna, med sine stemmer og sin aktivitet, er den største kilden til støy i barnehagen. Barnehagelærerne har liten mulighet til å beskytte seg mot støy, men de har gjerne godt utviklede støymestringsstrategier som gir gode resultater. Strategiene for støymestring hos informantene ser ut til å være ganske individuelle, selv om noen av dem sammenfaller. Ingen av informantene nevner at barnehagens leder eller eier har bidratt aktivt for å redusere støy i barnehagehverdagen.

Eksisterende forskning viser at de tiltak som har mest støyreducerende effekt er små barnegrupper og fysiske tiltak i bygninger og rom. På tross av dette har mine informanter gitt uttrykk for at i deres hverdag er det fokus på, og bevisstgjøring rundt støy som er det tiltak som gir mest støyreduksjon og best støymestring, sammen med pedagogiske tiltak og organisering. Dette mener jeg viser høy grad av støymestring som livsmestring hos informantene, og dette bør de anerkjennes for. Livsmestring i forhold til støy er en kompetanse som de viderefører til barna i form av dannelse. For at denne formen for støymestring skal være bærekraftig og helsefremmende, bør det også gjøres fysiske tiltak der det er behov, slik at de ansatte får et godt arbeidsmiljø og barna får et godt læringsmiljø.

Det store spørsmålet som danner seg hos meg etter denne studien er; Har vi i dag rammer som tillater bærekraftig drift av norske barnehager, der det er balanse mellom klima og miljø, økonomi og sosiale forhold, der driften fremmer god helse og livskvalitet hos barn og ansatte?

Jeg har også funnet i empirien min at en kjent måte å mestre støy på, er å ta barnegruppa med ut. Denne formen for støymestring framstår som et tema det burde skrives en egen oppgave om.

Litteraturliste

- Arbeidstilsynet. (2021, 09.mars). *Forskrift om tiltaks og grenseverdier*. Hentet fra Arbeidstilsynet.no:
<https://www.arbeidstilsynet.no/globalassets/regelverkspdf/forskrift-om-tiltaks--og-grenseverdier>
- Arbeidstilsynet. (u.å.). *Støy*. Hentet fra Arbeidstilsynet:
<https://www.arbeidstilsynet.no/tema/stoy/>
- Aasvang, G., & Krog, N. H. (2014). Ikke-audiologiske helseeffekter av støy. *Norsk Epidemiologi* 14(2), 167-175.
- Christoffersen, L., & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Abstrakt forlag.
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving (7. utg.)*. Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora. (2016) 4.utg. *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi* (Brosjyre). De nasjonale forskningsetiske komitéene.
- FN. (2021, oktober 28). *Bærekraftig utvikling*. Hentet 14. desember 2021 fra fn.no:
<https://www.fn.no/tema/fattigdom/baerekraftig-utvikling>
- FN. (2021, oktober 28). *FNs bærekraftsmål*. Hentet 28. oktober 2021 fra fn.no:
<https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>
- FN. (2021, mars 07). *God helse og livskvalitet*. Hentet 01. januar 2022 fra fn.no:
<https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal/god-helse-og-livskvalitet>
- Fredriksson, S. (2018). *Hearing-related symptoms among women -Occurrence and risk in relation to occupational noise and stressful working conditions* (Doktorgradsavhandling ved Göteborgs universitet). Hentet fra Göteborgs

universitets publikasjoner -elektroniskt arkiv:

<http://hdl.handle.net/2077/55969>

Helsedirektoratet. (2014, 01. mars). *Miljø og helse i barnehagen. Veileder til lov og forskrift*. Hentet 18. desember 2021 fra Helsedirektoratet:

<https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/miljo-og-helse-i-barnehagen/veiledning-og-god-praksis-1-29#paragraf-21-lydforhold>

Jørgensen, P. S. (2021). *Oppdragelse til livsmestring og bærekraft*. Cappelen Damm Akademisk.

Knutsen, A. S. (2021). *Støy i barnehager. Pedagogiske ledere sine erfaringer og refleksjoner rundt lyd- og språkmiljø for optimalisering av barns språkutvikling*. (Masteroppgave, Universitetet i Oslo).

<https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/87749/1/SPED-4091-Knutsen-.pdf>

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Hentet fra Udir:

<https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>

Lie, A., Tronbøl, N. M., & Vestad, E. (2016). *Barnehageansatte hører normalt*.

Hentet fra [salutis-hms.no](https://www.salutis-hms.no) 16. desember 2021: <https://www.salutis-hms.no/?s=barnehageansatte+h%C3%B8rer+normalt>

Mathiesen, E. G. (2013). *Lydnivå i barnehager: Lydnivået i Bø kommunes og PBLs barnehager. Effekt av støy og mulige tiltak*. (Masteroppgave,

Høgskolen i Telemark): <https://docplayer.me/49742228-Hogskolen-i-telemark-fakultet-for-allmennvitenskapelige-fag-eldrid-guddal-mathiesen-lydniva-i-barnehager-mastergradsoppgave.html>

Norsk forening mot støy. (u.d.). *Arbeidsplass -kontor, skole, barnehage*. Hentet fra

[Stoyforeningen.no](http://www.stoyforeningen.no) 18. desember 2021: <http://www.stoyforeningen.no/Hva-er-stoey/Arbeidsplass-kontor-skole-barnehage>

- Norsk forening mot støy. (u.d.). *Hva betyr dBA, SPI, GP og andre faguttrykk?*
Hentet fra Stoyforeningen.no 18. desember 2021:
<http://www.stoyforeningen.no/Fakta/Hva-betyr-dBA-SPI-GP-osv>.
- Norsk forening mot støy. (u.d.). *Særlig viktig å beskytte små ører mot støy*. Hentet fra Stoyforeningen.no 18. desember 2021:
<http://www.stoyforeningen.no/Barn-og-Stoey/Saerlig-viktig-aa-beskytte-smaa-oerer-mot-stoey>
- Regjeringa. (2021, 11. oktober). *Støy -lydforureining*. Hentet fra Regjeringen.no 18. desember 2021: <https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/forurensning/innsiktsartikler-forurensning/stoy--lydforureining/id2339859/>
- Sjödin, F. (2012). *Noise in the preschool: Health and preventive measures*. (Doktorgradsavhandling, Universitetet i Umeå) Hentet fra Digitala Vetenskapliga Arkivet: <http://umu.diva-portal.org/smash/record.jsf?language=en&pid=diva2%3A567799&dswid=6880>
- Stabell, J. S. (2012). Støy i norske barnehager. *Ramazzini Norsk tidsskrift for arbeids- og miljømedisin, Årgang 19, 2012, nr. 4* (Hentet 16.12.21), s. 12-14.
- Ungt Entreprenørskap. (u.å.). *Bærekraft for "dummies"*. Hentet fra Ungdomsbedrift.no 15. desember 2021:
<https://baerekraft.ungdomsbedrift.no/brekraft-for-dummies>
- World Health Organization. (2011). *Burden of disease from environmental noise - Quantification of healthy life years lost in Europe* (ISBN: 978 92 890 0229 5) WHO Regional Office for Europe. Hentet 18. desember 2021 fra who.int: <https://www.who.int/publications/i/item/burden-of-disease-from-environmental-noise-quantification-of-healthy-life-years-lost-in-europe>

Intervjuguide bacheloroppgaven «Støy i barnehagen -en bærekraftig hverdag for store og små»

Innledning

Hei, tusen takk for at du har sagt deg villig til å delta på dette intervjuet! Jeg heter Hilde-Gunn Lande, og jeg studerer deltid ved UiS for å bli barnehagelærer, samtidig som jeg jobber i en gårdsbarnehage.

Jeg er i siste året av studiet mitt, og skriver nå bacheloroppgave om støy i barnehagen. Jeg er interessert i å finne ut i hvor stor grad støy er en utfordring i barnehagehverdagen, hvem som eventuelt plages av støyen, og hva som blir gjort for å forebygge støy.

Det er i denne sammenhengen jeg har lyst til å snakke med *deg* om dine erfaringer og tanker rundt temaet støy. Det er din opplevelse av lyd og støy jeg er interessert i. Jeg har et ønske om å intervju noen som deg; som har lang, allsidig erfaring fra jobb i barnehage, både som assistent/fagarbeider, og som pedagog/pedagog under utdanning, og gjerne fra flere forskjellige barnehager. Jeg er svært takknemlig for at du har takket ja til å stille opp!

Har du noen spørsmål i forhold til samtykkeskjemaet, eller har du ønske om å trekke deg på det nåværende tidspunkt? Du kan når som helst trekke deg, uten grunn, senere også.

Gjennom intervjuet står du fritt til å veksle på hvor/hvilke arbeidsforhold du henter dine erfaringer og eksempel fra. Jeg er ute etter din allsidige erfaring, ikke en bestemt barnehage eller aldersgruppe.

Dette intervjuet gjøres som et semistrukturert intervju. Spørsmålene er veiledende, det kan tenkes at vi beveger oss utenfor det oppsatte opplegget hvis det dukker opp noe interessant som du eller jeg har lyst til å snakke litt mer om.

-Be informanten om å signere skjema for informert samtykke, dersom dette ikke alt er gjort.

-Gjør oppmerksom på at det er lov å avstå fra å svare på enkeltspørsmål.

Faktaspørsmål (om informanten)

1. Hvor langt er du kommet i barnehagelærerstudiet? Er du i jobb i barnehage per i dag, og i så fall, hvilken stilling har du nå?
2. Har du annen utdanning som er relevant for jobb i barnehage?

3. Hvor mange år har du jobbet i barnehage, hvor mange år som assistent, og pedagog? Hvor i landet har du din arbeidserfaring fra?

4. Kan jeg få notere din alder og kjønn?

Introduksjonsspørsmål

5. Hva er lyd, og hvordan opplever du lyd i barnehagen?

6. Hva forbinder du med støy, og hvordan opplever du støy i barnehagen?
Hva tenker du er forskjellen på «støy» og «lyd»?

Støy kan defineres som uønsket lyd, med en negativ effekt på helse og velvære.

Overgangsspørsmål

7. Hva opplever du er kilder til støy? Hvor kommer støyen fra?

8. Hvorfor blir det støy (ref. Sp.7)? Hva handler det om? Bestemte situasjoner, rom/innredning, gruppestørrelse, barnas alder, voksne, enkeltbarn?

9. I hvilken grad opplever du støy i barnehagen som utfordrende?

10. Hvem mener du har ansvaret for støyforholdene i barnehagen?

11. Har personalet noe å si for støynivået? Jeg tenker på sammensetning av personale, fast/vikar, kompetanse, erfaring...

Nøkkelspørsmål

12. Hvordan påvirker støy pedagogisk arbeid og pedagogiske valg som blir tatt i løpet av dagen?

13. Hvilke muligheter har du og de andre ansatte for å forebygge støy i hverdagen? Hvilke pedagogiske tiltak bruker du?

14. Hvordan kan barnehagen legge til rette for et godt arbeidsmiljø i forhold til støy?

15. Hvordan er kompetansen til assistenter og fagarbeidere på å redusere støybelastning?

Kompliserte og sensitive spørsmål

16. Hvordan opplever du din arbeidssituasjon ifht støy? Er det mye støy? Hvordan håndterer du slike situasjoner? Har du strategier som hjelper deg?

17. Opplever du at du har noen helseutfordringer knyttet til støy i barnehagen? (Minner om at informant kan avstå fra å svare)

Gi eksempler på støyrelaterte helseplager:

Tinnitus som begynnende hørselsskade, nedsatt hørsel. Ved mangeårig arbeid i moderat støy, kan hørselsskader utvikle seg sakte over lang tid. Irritasjon over støy kan utløse sykdom, spesielt hos de som i utgangspunktet er disponert for sykdom. Støy kan gi stress (Stress er kroppens beredskap på grunn av belastning i det ytre miljøet/miljøet rundt personen), stress medvirker til muskelspenninger, muskelsmerter, som er en vanlig årsak til sykemelding, og også uførhet. Støy kan også gi økt risiko for forhøyet blodtrykk og utvikling av hjertesykdom

18. Opplever du noen av disse plagene? I så fall, hvilke? (Minner om at informant kan avstå fra å svare)

19. Kjenner du til kollegaer som opplever noen av disse plagene, eller som klager på støy?

Avslutning (Nå har jeg bare tre spørsmål igjen, vi er snart ferdige!)

20. Hva opplever du at støy gjør med barna?

21. I hvilken grad tror du støy påvirker barnas læring og utvikling?
Konsentrasjon?

22. Hvem har ansvar for å begrense støyen i barnehagen?

Tusen takk for gode svar!

Har du noe du ønsker å tilføye, noe du har tenkt på?
Lurer du på noe?

Vedlegg 2

Vil du bli intervjuet vedrørende en bacheloroppgave om støy i barnehagen?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å fremme en mer bærekraftig hverdag i barnehagen.

I dette skrivet gis du informasjon om prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Jeg ønsker å finne ut i hvor stor grad støy er en utfordring i barnehagehverdagen, hvem som eventuelt plages av støyen, og hva som blir gjort for å redusere støybelastningen.

Intervjuet vil bestå av ca. 20 spørsmål, og vil vare i maks 60 minutter. Informasjonen som innhentes under intervjuet vil analyseres og skape grunnlag for videre arbeid mot en bacheloroppgave. Prosjektdeltaker (du) vil motta en intervjuguide med forskningsspørsmålene ved oppstart av intervjuet.

Formålet med prosjektet er å sette fokus på det å ha en bærekraftig hverdag i barnehagen. Blant FNs 17 bærekraftsmål vedtatt i 2015, ser vi at de har et eget mål for god helse og livskvalitet (Bærekraftsmål nr. 3). I den sammenheng vil jeg gjerne se på hvordan man i barnehager forholder seg til støy som forurensning i hverdagen, og støy som en mulig årsak til redusert helse og livskvalitet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta fordi du er barnehagelærerstudent i siste halvdel av studiet ditt, og fordi du har minst 5 års erfaring som pedagogisk leder og/eller som assistent/fagarbeider i barnehage. Dermed oppfyller du kriteriene jeg anser som viktige for å inneha bred erfaring rundt temaet «Støy i barnehagen -en bærekraftig hverdag for store og små»

Hva innebærer det for deg å delta?

Forskningsprosjektet mitt er en kvalitativ studie hvor jeg vil gjennomføre semistrukturerte dybdeintervjuer med tre personer.

Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at du er med på ett -1- intervju. Intervjuet vil vare i maks 1 time. Intervjuet vil ta for seg spørsmål om dine tanker og erfaringer rundt støy i barnehagehverdagen. Det finnes ingen «riktige» eller «gale» svar, det er din erfaring, dine oppfatninger og tanker jeg er nysgjerrig på, og som jeg ønsker å se på i forskningsprosjektet mitt. Prosjektet skal altså lede fram til en bacheloroppgave. Jeg kommer til å ta notater fra intervjuet vårt.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Det vil kun være prosjektansvarlig (meg; Hilde-Gunn Lande) som har tilgang til dine privatopplysninger. Informasjonen du gir i intervjuet vil bli anonymisert og delt med veileder, prosjektgruppe og i selve bacheloroppgaven.

Navn og kontaktopplysningene dine vil bli lagret på prosjektansvarlig sin datamaskin, og vil bli slettet etter at oppgaven er levert inn.

Intervjudeltakerne vil ikke kunne gjenkjennes i publikasjonen.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes **08.01.2022**. Ved prosjektslutt vil personopplysninger slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,

å få rettet personopplysninger om deg,

få slettet personopplysninger om deg,

få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og

å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Universitetet i Stavanger ved student Hilde-Gunn Lande

email: hildegunn.1921@gmail.com

Med vennlig hilsen

.....